



ΕΝΟΤΗΤΑ II_4

Η διδασκαλία της Λογοτεχνίας με ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Τ.Π.Ε. και Λογοτεχνία:

νέα δεδομένα για...

τη συγγραφή
την πρόσληψη
τη διδασκαλία

Η έντυπη λογοτεχνία επηρεάζεται από το νέο τοπίο των Τ.Π.Ε.?

η συγγραφή ΝΑΙ

επίσης

Η πρόσληψη του λογοτεχνικού έργου.

η παραγωγή θεωρητικού λόγου που το αφορά.

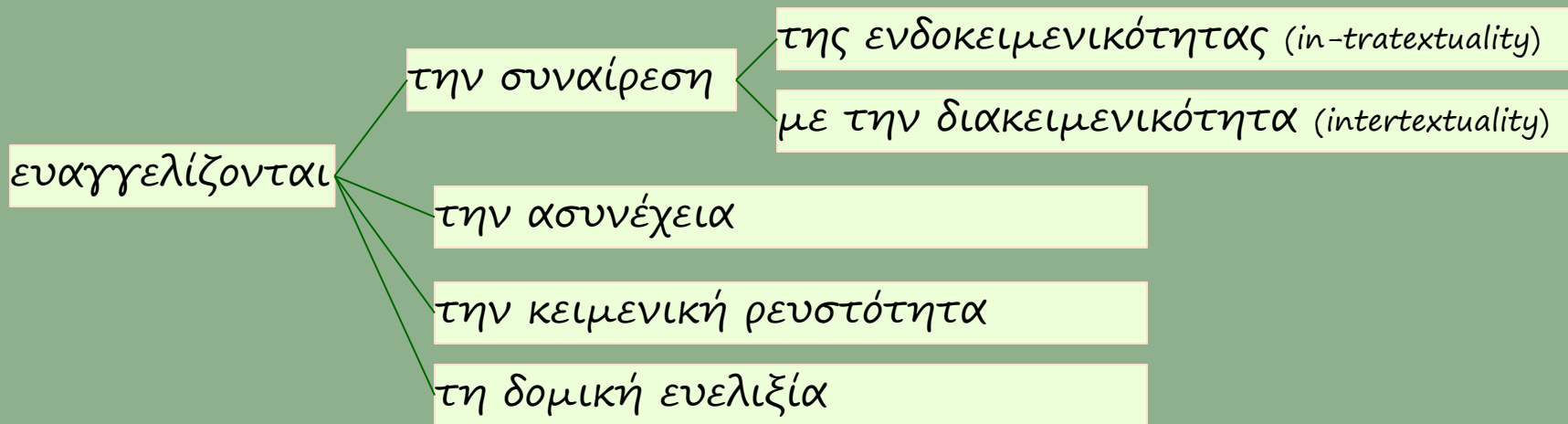
Προσλαμβάνουν τη λογοτεχνία με διαφορετικό τρόπο

Ο σύγχρονος αναγνώστης («homo zapiens»)

στην οθόνη της τηλεόρασης

σε σύγκριση με τον αναγνώστη του 19ου αι.

ψηφιακά κείμενα



Τα υπερκείμενα και τα πολυτροπικά κείμενα προτείνουν

Διαδραστικό, δυναμικό, επικοινωνιακό τρόπο συγγραφής – πρόσληψης.

διαφορετικό είδος ανάγνωσης και θεωρητικού λόγου για τη λογοτεχνία.



Στοιχεία υπερκειμενικής δομής → (μετα)μοντέρνους συγγραφείς

αξιοποίησαν το στοιχείο του παιχνιδιού στα κείμενά τους

afternoon, a story

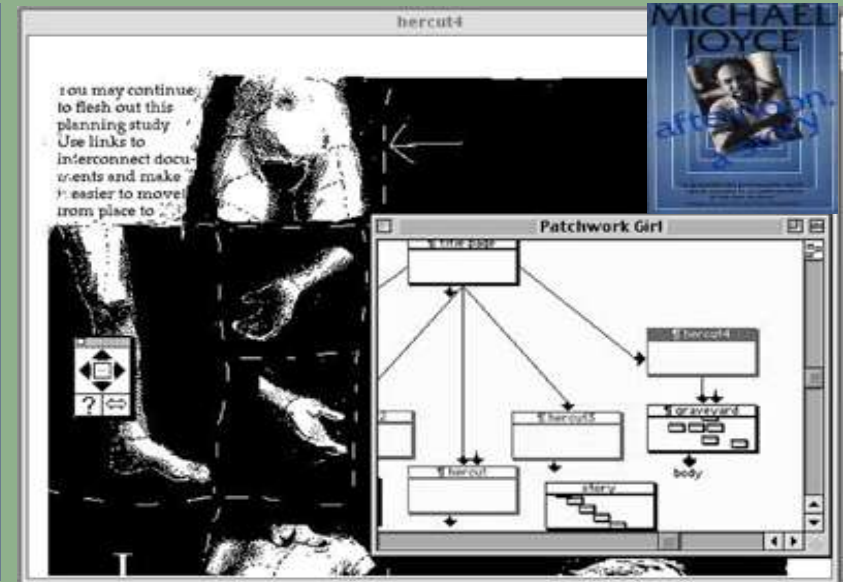
Michael Joyce

A classic of electronic fiction, *afternoon* is required reading. Complex and richly imagined, this is the story of Peter, a technical writer who (in one reading) begins his afternoon with a terrible suspicion that the wrecked car he saw hours earlier might have belonged to his former wife:

"I want to say I may have seen my son die this morning."

afternoon is a rich and lyrical exploration of the tangled strands of knowing and memory, the interconnections that bind and unravel the intersecting lives of its postmodern characters.

afternoon was created using Storyspace.



κλασικό υπερλογοτεχνικό έργο θεωρείται το *Afternoon* του Michael Joyce.

συνδυάζει μυθοπλαστική τέχνη με τη διαδραστικότητα ενός παιχνιδιού:

προϋποθέτει δεξιότητες πλοήγησης σε υπερκείμενο (ανάγνωσης σε οθόνη)

δεν αφηγείται μια συγκεκριμένη ιστορία

Ο αναγνώστης: πλοηγείται και απαντά: → διαμορφώνει «προσωπική πλοκή».



δομικές αρχές και αφηγηματικές τεχνικές του υπερκειμένου.

εσωτερικός μονόλογος

μετατόπιση της αφηγηματικής γωνίας

παλίνδρομες κινήσεις στον αφηγηματικό χρόνο

συνδέονται με τη
μοντερνιστική ή τη
μεταμοντέρνα μυθοπλασία

η φυσική αφηγηματική τάξη έχει υπονομευτεί ήδη από τον Όμηρο

Οι εγκιβωτισμοί

Ανάδρομες και πρόδρομες αφηγήσεις

Τρόπος ανατροπής της σειριακής εξέλιξης: θυμίζει... υπερκείμενα



η υπερλογοτεχνία (hyperliterature):

χαρακτηριστικά:

τεχνικές οργάνωσης και διασάλευσης της αφηγηματικής τάξης

διακλαδωτή αφήγηση - πολυεπίπεδη ανάπτυξη πλοκής

η υπερκειμενική μυθοπλασία: αναμόρφωση της έντυπης

ενσωματώνει εικόνες, γραφικά, ήχο, κίνηση, βίντεο.

ο λογοκεντρισμός υποχωρεί:

δίνει τη θέση του στη συνομιλία των τεχνών



Άλλα χαρακτηριστικά & Σύνοψη

Σπάνια ακολουθούν γραμμική αφήγηση

Συχνά συνεργάζονται περισσότεροι συγγραφείς

Αμφίδρομη επικοινωνία και αλληλεπίδραση.

Ο διαδικτυακός αναγνώστης ακολουθεί μοναδική διαδρομή.

Ρευστή η υπερκειμενική δομή: κάθε αναγνωστική διαδρομή δίνει μορφή σε διαφορετικές εκδοχές του υπερκειμένου

Νέο είδος ανάγνωσης: Δεν μπορεί να απουσιάζει από την εκπαίδευση.



Οι Τ.Π.Ε.

συμβάλλουν:

Επεξεργαστής
Κειμένου:

ευνοεί πειραματισμό

με τις λέξεις

τη δομή των λογοτ. κειμένων

αναδεικνύει στοιχεία της ποιητικής τους

ευνοεί τη δημιουργική γραφή

με διορθώσεις, επάλληλες γραφές κλπ

Πολυμέσα

Η πολυμεσική μεταγραφή
λογοτεχνικού κειμένου
αναδεικνύει

τη συνομιλία τεχνών στο εσωτερικό του

συνεργασία των αισθήσεων για την πρόσληψή.



Το πώς, πότε και το γιατί μιας επιλογής.

Διαπιστώσεις από την αξιοποίηση των ΤΠΕ (μελέτη σεναρίων)

- i. Αλλαγή στάσεων και όχι δεξιοτήτων.
- ii. Προσαρμογή των ΤΠΕ στο δασκαλοκεντρικό μοντέλο
- iii. Διαδίκτυο: πολυτροπικό ως μέσο, μονοτροπικό ως διδακτική προσέγγιση
- iv. Ευκαιριακή διδασκαλία, όταν περισσεύει χρόνος.
- v. Ο λογοκεντρικός πυρήνας του μαθήματος ανέγγιχτος από τις ΤΠΕ



1. Αλλαγή στάσεων και όχι δεξιοτήτων.

η χρήση καινοτόμων εργαλείων δε συνεπάγεται καινοτόμο διδασκαλία.

συμβαίνει να λειτουργεί η τεχνολογία συντηρητικά:

το πρόσχημα για διδακτικά «φυγόκεντρες» αναγνώσεις της λογοτεχνίας:

όταν το κέντρο → ιστορικοκοινωνικό ή στο γραμματολογικό πλαίσιο

το νόημα του κειμένου σμικρύνεται και μονοδρομείται.

οι αμφισημίες απαλείφονται.

Η εικόνα
και ο ήχος

αντί να πολλαπλασιάζουν τους αναπαραστατικούς κώδικες
το εικονοποιούν → περιορίζουν τη δυναμική δραστικότητά του

ΑΡΑ:

προϋπόθεση για ανανεωτική
διδασκτική προσέγγιση :

Όχι μόνο η απόκτηση δεξιοτήτων

Κυρίως: η αλλαγή στάσεων.



II. Προσαρμογή των ΤΠΕ στο δασκαλοκεντρικό μοντέλο.

Αν και η χρήση των ΤΠΕ ευνοεί το μαθητοκεντρικό μοντέλο

Υπάρχει τάση να προσαρμόζουν τις ΤΠΕ στο δασκαλοκεντρικό.

Αυτό αποδεικνύει:

α) ότι το δ. μοντέλο παραμένει ισχυρό (όχι μόνο στο ελληνικό σύστημα).

β) ότι η τεχνολογία είναι ουδέτερη όσον αφορά την εκπαιδευτική πράξη.

ΑΡΑ:

- Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται προς επίρρωση του παραδοσιακού μοντέλου.
- Ο ρυθμιστικός ρόλος του διδάσκοντα παραμένει, σε πολλά σενάρια.

III. Διαδίκτυο: πολυτροπικό ως μέσο, μονοτροπικό ως διδ. προσέγγιση

Η πολυτροπική προσέγγιση εστιάζει στη:

πολυτροπική παρουσίαση του λογ. έργου

στη διδακτική αξιοποίηση άλλων σημειωτικών συστημάτων, πέραν του γλωσσικού.

Η εξέταση σεναρίων

πολυτροπική παρουσίαση και προσέγγιση του λογ. έργου

Αλλά: μονοτροπικά ως προς την εστίαση της ανάγνωσης

δεν εξετάζουν το διαφορετικό σημασιακό φορτίο, που κάθε τρόπος συνεισφέρει στην πολυτροπική εκδοχή του λογ. έργου.



IV. Ο λογοκεντρικός πυρήνας του μαθήματος ανέγγιχτος από τις ΤΤΠΕ

Ο ισχυρός λογοκεντρικός πυρήνας του μαθήματος

εξαιτίας του οι ΤΤΠΕ → κυρίως ως άρτυμα

λιγότερο ως συστατικό της διδασκαλίας.

σε αρκετά
σενάρια

η λογοκεντρική διδασκαλία ολοκληρώνεται στη σχολική τάξη

στη συνέχεια «αρτύνεται» με τις Τ.Π.Ε. στο εργαστήριο

οι ΤΤΠΕ δε συνεισφέρουν σε νέο τρόπο πρόσληψης - ανάγνωσης

Αλλά : χρησιμοποιούνται κυρίως ως πηγή άντλησης πληροφοριών και ως εποπτικό υλικό για ένα λογοτεχνικό κείμενο



V. Ευκαιριακή διδασκαλία.

σενάρια διδασκαλίας

σε μεγάλο βαθμό ευκαιριακά

Η χρήση ΤΠΕ στη
διδ. λογοτεχνίας

επιχειρείται, όταν περισσεύει χρόνος

Άρα: χωρίς σαφή παιδαγωγικό σχεδιασμό

ΤΙ ΕΔΕΙ;

ευρύτερο
παιδαγωγικό
σχέδιο

να αξιοποιεί τις ΤΠΕ

να στοχεύει στο λογοτεχνικό γραμματισμό των μαθητών.

κάθε διδακτικό σενάριο να αποτελεί μέρος

